

ŽIVOT OSMIŠLJEN VJEROM

Hikmet HEKIĆ

UDK 371.3:28

SAŽETAK: U ovom radu predstavljena je nastavna priprema obrade novog nastavnog sadržaja za čas srednjoškolske islamske vjeronauke. Nastavna priprema sadrži informacije o oblicima rada, nastavnim metodama, nastavnim sredstvima, tehničkim pomagalicama, međupredmetnoj korelaciji te ciljevima i zadacima ove nastavne jedinice. Također, prikazana je makroartikulacija i mikroartikulacija nastavnog časa sa detaljnim uputama za njegovu realizaciju i priložima.

Ključne riječi: realizacija nastavnog časa, islamska vjeronauka, novi nastavni sadržaj, život i vjera

Odrednice nastavne jedinice

Nastavni predmet:	Islamska vjeronauka
Razred:	II – drugi razred (srednje škole)
Nastavna cjelina:	Život i vjera
Nastavna jedinica:	Život osmišljen vjerom
Tip časa:	Obrada novog nastavnog sadržaja
Trajanje časa:	45 minuta
Oblici rada:	Frontalni ili kolektivni, individualni, grupni
Nastavne metode:	Verbalne metode: usmeno izlaganje nastavnika (citiranje i objašnjavanje nastavnika), usmeno izlaganje učenika Metoda razgovora: slobodan oblik razgovora Metoda rada na tekstu RWCT (Reading and Writing for Critical Thinking): Čitanjem i pisanjem do kritičkog mišljenja Vizuelne metode: video zapis, multimedijalna prezentacija i izrada plakata
Nastavna sredstva:	Tekstualna: udžbenik, nastavni listići, plakati, tekstualna uputstva Živa riječ nastavnika i učenika Vizuelna: multimedijalna prezentacija
Tehnička pomagala:	Laptop, projektor, školska tabla, kolaž papir, makaze, ljepljivo, flomasteri
Međupredmetna korelacija:	Ostvaruje se kroz časove odjeljenske zajednice, historije, jezika i teme razvoja, napretka, stvaranja pogleda na svijet oko sebe, humanosti, moralnosti i motivisanja.

Cilj nastavnog časa je usvajanje znanja o životu osmišljenom vjerom te podsticanje na primjenu istog u svakodnevnom životu.

Zadaci nastavnog časa:

Obrazovni: usvajanje znanja o razlogu čestog preovladavanja, dubokog

nezadovoljstva ili beznada kod ljudi, o življenju u skladu sa vjerom i produbljanje znanja o neizbježnosti iskušenja i ispravnom odnosu prema istima.

Odgojni: Formiranje i razvoj emocija, osjećanja o dragocjenosti blagodatni disanja te o dragocjenosti života, kao i o potrebi za vjerom,

poticanje učenika na slijeđenje islamske upute i življenje u skladu sa vjerom; formiranje i razvoj osjećaja za rad, red i disciplinu, za harmoniju; formiranje osobina pozitivnog karaktera: strpljivosti, tačnosti, urednosti, preciznosti, savjesnosti, marljivosti, dosjetljivosti, kreativnosti, efikasnosti,

ekonomičnosti, odgovornosti, kulture rada i ponašanja; formiranje i razvoj socijalnih navika (timski rad).

Funkcionalni: Razvijanje psihofizičkih osobina i sposobnosti: perceptivnih (senzornih, uočavanje i prepoznavanje), mentalnih (intelektualnih,

pamćenje i reprodukcija naučenog) i komunikativnih (izražajnih, bogaćenje učeničkog vokabulara-rječnika); pospješivanje i unapređenje analitičkog, kritičkog, uzročno-posljedičnog i sintetičkog mišljenja, kooperativnosti, kreativnosti i originalnosti kroz

timske oblike rada, multimedijalne sadržaje, literarno i likovno izražavanje i primjenu RWCT metoda i tehnika; motivacija i pobuđivanje pažnje, radoznalosti i interesa putem zadataka interesantnog i kreativnog karaktera.

Makroartikulacija nastvanog časa

Napomena: Prije početka časa rasporediti klupe za grupni rad.

Faza rada	Sadržaj	Metodičko oblikovanje	Vrijeme
1. Uvodni dio	1. Početak sa dovom (fatihom) 2. Najava teme	o Učenje dove (fatihe) na početku o Video zapis i razgovor o Zapis na tabli	8 min.
2. Glavni dio	3. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja 4. Analiza 5. Sinteza	o Nastavnikovo usmeno izlaganje o Rad na tekstu (čitanje) o Grupni rad (upućivanje, objašnjavanje zadatka) o Izlaganje po grupama (usmeno izražavanje, analiza i sinteza i zaključivanje)	30 min.
3. Završni dio	6. Evaluacija	o Kroz neposrednu komunikaciju (razgovor) utvrditi stečeno znanje. o Domaća zadaća i učenje dove na kraju	7 min.

Mikroartikulacija nastvanog časa

Uvodni dio (8 min.)

- Učenje dove (fatihe) na početku – na arapskom i bosanskom jeziku: (zastupljen grupni oblik rada gdje cijeli razred predstavlja jednu grupu)
- Pogledati video zapis putem laptopa i projektora: *Zadnji otkucaji srca* [Internet], <raspoloživo na: <https://www.youtube.com/watch?v=qFTGgLFD-7o> >
- Razgovor o video zapisu (zastupljen frontalni i individualni oblik rada)

Bold italicom su napisani predviđeni odgovori.

1. O čemu se govori na početku snimka, koja blagodat nam je potrebna u svakom trenutku?
Blagodat koja nam je potrebna u svakom trenutku je disanje.
2. Šta smo poslije toga vidjeli na sportskom terenu?
Vidjeli smo nogometaša kako pada i umire.
3. Šta možemo iz toga zaključiti, kome i kada smrt može doći?

Smrt može doći svakome u svakom trenutku, niko to od nas ne zna.

4. O čemu govori tekst ilahije?
Tekst govori o smrti, susretu sa Gospodarom, kajanju zašto čovjek nije živio u skladu sa vjerom, čineći dobro.
5. Na šta se misli u riječima “znači istina je, ali je prekasno”, za šta je to prekasno?
Prekasno je za pokajanje, život u skladu sa vjerom i činjenje dobra.
6. Šta se želi reći riječima “pa odluči se sada, ali ne odgađaj”, na šta se to trebamo odlučiti?
Trebamo se odlučiti na pokajanje za grijeha i da krenemo pravim putem, da živimo život u skladu sa vjerom.

Glavni dio (30 min.)

- Najava nastavne jedinice, nastavnikovo usmeno izlaganje i zapis na tabli (zastupljen frontalni oblik rada)
Nakon najave lekcije citirati prijevod dijela ajeta i zapisati ga na tabli.

“... Od Mene će vam uputstvo dolaziti, i oni koji uputstvo moje budu slijedili – ničega se neće bojati i ni za čim neće tugovati.” (Al-Baqara, 38)

Pojasniti da što više slijedimo Uputu u svakodnevnom životu to ćemo živjeti sretniji i sigurniji život.

- Rad na tekstu (zastupljen individualni oblik rada)
Zamoliti jednog učenika (koji umije lijepo, izražajno da čita) da izađe pred tablu i pročita tekst iz udžbenika (Vjeronauke za drugi razred srednje škole) na str. 24–25. Ostale zamoliti da otvore udžbenike i da prate.
- Grupni rad
Najaviti grupni rad, naglasiti da trebaju pročitati uputstvo za rad i držati se pravila grupnog rada, te da imaju 10 min. na raspolaganju, podijeliti materijal.

Pravila grupnog rada

1. Međusobna saradnja i uvažavanje
2. Ne praviti preveliku buku prilikom dogovaranja
3. Svi rade od prvog trenutka, niko ne zabušava

Za vrijeme grupnog rada tiho pustiti ilahiju putem laptopa za opuštanje. [Internet], <raspoloživo na: <http://www.youtube.com/watch?v=0rXJviyn1Vw> >

- Izlaganje po grupama
Vođe grupa izlaze pred tablu i izlažu radove svojih grupa.

Završni dio (7 min.)

- Kroz neposrednu komunikaciju utvrditi stečeno znanje: (frontalni i individualni oblik)

Bold italicom su napisani predviđeni tačni odgovori.

1. Šta Uzvišeni Allah kaže za one koji slijede Njegovu uputu?
Oni koji slijede Allahovu uputu ničega se neće bojati i ni za čim neće tugovati.
2. Koje negativne pojave često preovladavaju u životu današnjih ljudi, upravo zbog nedostatka vjere?
U životu današnjih ljudi, upravo zbog nedostatka vjere, često preovladava ili duboko nezadovoljstvo, ili beznađe, ili predavanje pukom tjelesnom i materijalnom uživanju, ili nemar i malodušnost.
3. S kojim uzvišenim ciljem smo tu, na ovome svijetu?
Mi smo tu, na ovome svijetu, s velikim, uzvišenim ciljem: da živimo život koji nam je povjeren u emanet, da u našem ljudskom životu postignemo Božija lijepa imena, da svjedočimo Njegovu Istinu, Ljepotu i Dobro i da u tom svjedočenju zaslužimo Božiju milost u vječnom životu.
4. Smijemo li vjeru shvaćati jednostrano? Pojasni!

Vjeru ne smijemo shvaćati jednostrano. Vjera nije samo neko očekivanje nečega neizvjesnog i nepoznatog što dolazi poslije smrti. Vjera je i način na koji živimo na ovome svijetu.

5. Svijest o Božanskoj veličini u nama potiče osjećanja poniznosti, skromnosti i iskrenosti. Od čega se kroz ove osobine oslobađamo?
Kroz poniznost, skromnost i iskrenost mi se oslobađamo oholosti, umišljenosti, iluzija, laži i zabluda u životu koje vode opasnom samozavaravanju.
6. Nezgode i poteškoće sastavni su dio ljudskog života na ovome svijetu. Kako vjernik treba da ih doživljava?
Vjernik nezgode i poteškoće treba da doživljava sa strpljivošću i kao iskušenja na koja ga Bog, dž.š., stavlja.
7. Navedi neka čovjekova iskušenja na ovom svijetu o kojima se govori u Kur'anu!
Ta iskušenja kroz koja čovjek prolazi na ovome svijetu mogu biti u bolesti, siromaštvu, smrti dragih osoba i u drugim oblicima.
8. Sa čime Muhammed, a.s., poredi strpljivost i kako se ona postiže?
Muhammed, a.s. strpljivost poredi sa svjetlošću. Strpljivost se postiže jačanjem ljudske volje, borbom sa samim sobom, izvršavanjem Allahovih propisa, razmišljanjem

o Allahovim ajetima, obećanjima i prijetnjama, o smislu života, kroz borbu za dobro, a protiv zla.

9. Sa čime čovjek treba da bude zadovoljan i šta treba da ima u vidu da bi lakše podnosio životna iskušenja i bio strpljiv?

Da bi čovjek lakše podnosio životna iskušenja i bio strpljiv, treba da bude zadovoljan Božijom odredbom, da se iskreno kaje za vlastite grijehе i propuste, da moli Allaha za milost, da ima u vidu da kroz iskušenja ne prolazi sam na ovome svijetu, da mnogi ljudi prolaze kroz teža iskušenja, da ne gubi iz vida Allahovu nagradu za strpljive, da ne gubi iz vida prolaznost ovoga svijeta i, konačno, da i Allah, dž.š., sebe naziva Strpljivim (Sabbur).

- Domaća zadaća:

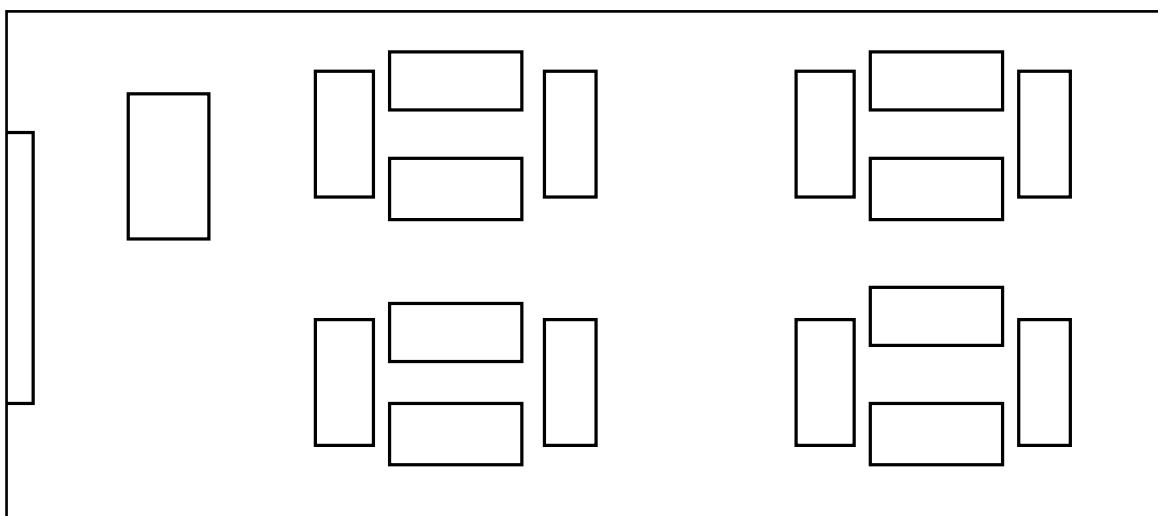
1. Do sljedećeg časa (na kraju svakog dana prije spavanja) napraviti spisak vlastitih postupaka (tog dana) koji su u skladu sa vjerom i spisak postupaka koji nisu u skladu sa vjerom.

Plan table:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Život osmišljen vjerom
 "... Od Mene će vam uputstvo dolaziti, i oni koji uputstvo moje budu slijedili – ničega se neće bojati i ni za čim neće tugovati." (Al-Baqara, 38)

Plan učionice:

Evaluacijski parametri:

- individualni doprinos u pripremi i realizaciji nastave;
- angažiranost na individualnim i grupnim projektima;
- usvojenost znanja iz ove nastavne jedinice;
- samoistraživanje, samovođenje i samoučenje učenika radi samostalnog rješavanja problema, te snaga konstruktivnog mišljenja;
- doprinos nastavi kvalitetnim individualnim stavovima i mišljenjima;
- vrednovanje grupnih i individualnih prezentacija;
- kvalitet i kvantitet učešća u projektnim zadacima.

Ishodi učenja

- *Kognitivno područje:* definiira i objašnjava pojmove vjere, interpretira po sjećanju na čas, objašnjava, prepoznaje i argumentira ulogu čovjeka na Zemlji, njegovu misiju i svrhu življenja; povezuje naučeno sa praksom, prepoznaje svoju misiju i postavlja ciljeve prema uputama islama.
- *Psihomotoričko područje:* vješto prati nastavne sadržaje, iz drugih izvora proširuje iznesenu materiju na čas, razvija sposobnosti na osnovu naučenog, novim sadržajima prilazi iz različitih uglova, koristi nove sadržaje u kreiranju mišljenja.
- *Afektivno područje:* postavlja pitanja i daje smislene odgovore na čas, iznosi vlastite stavove i reagira na raspravu, unosi nove

spoznaje u kreiranje stavova i uvjerenja, kombinira novo sa naučenim, analizira i vrši sintezu, djeluje u skladu sa naučenim i afirmativno djeluje na okolinu u stvaranju stavova i mišljenja.

Prilog 1.: Pitanja i zadaci za grupu

Grupa I

1. Koje negativne pojave često prevladavaju u životu današnjih ljudi, upravo zbog nedostatka vjere?
2. Smijemo li vjeru shvaćati jednostrano? Pojasni!
3. Navedite konkretan, impresivan primjer iz života jednog od članova grupe kada je postupio/la u skladu sa vjerom (opišite kakav je životni osjećaj imao/la nakon toga)!

Grupa II

1. S kojim uzvišenim ciljem smo tu, na ovome svijetu?
2. Svijest o Božanskoj veličini u nama potiče osjećanja poniznosti, skromnosti i iskrenosti. Od čega se kroz ove osobine oslobađamo?
3. Navedite konkretan, impresivan primjer iz života jednog od članova grupe kada je postupio/la u skladu sa vjerom (opišite kakav je životni osjećaj imao/la nakon toga)!

Grupa III

1. Nezgode i poteškoće sastavni su dio ljudskog života na ovome svijetu. Kako vjernik treba da ih doživljava?
2. Sa čime Muhammed, a.s., poredi strpljivost i kako se ona postiže?

3. Navedite konkretan, impresivan primjer iz života jednog od članova grupe kada je postupio/la u skladu sa vjerom (opišite kakav je životni osjećaj imao/la nakon toga)!

Grupa IV

1. Navedi neka čovjekova iskušenja na ovom svijetu o kojima se govori u Kur'anu!
2. Sa čime čovjek treba da bude zadovoljan i šta treba da ima u vidu da bi lakše podnosio životna iskušenja i bio strpljiv?
3. Navedite konkretan, impresivan primjer iz života jednog od članova grupe kada je postupio/la u skladu sa vjerom (opišite kakav je životni osjećaj imao/la nakon toga)!

Uputstvo za rad u grupi

1. Izaberite vođu grupe!
2. Vođa grupe ima zadatak da pročita uputstvo do kraja da ga svi članovi grupe čuju
3. Vođa grupe bira jednog učenika (poželjno da ima lijep rukopis) sa kojim će tražiti odgovore na pitanja, a zatim ih ispisati na kolaž papir (jedan kolaž papir – jedan odgovor)
4. Pišite čitko i većim fontom kako bi se sadržaj mogao pročitati iz daljine!
5. Sve odgovore možete pronaći u udžbeniku na str. 24-25
6. Ostali učenici su zaduženi da timski: zalijepe ispisane odgovore na predviđena mjesta, te da dekorišu i ukrase plakat prigodnim crtama, crtežima, znakovima, simbolima.

Literatura

Bratanić, M. (1990), *Mikropedagogija*, Zagreb: Zagreb centar.
 El-Gazali, Ebu H. M. (2005), *Ihja ulu-mud-din*, Sarajevo: Libris.
 Kurdić, Š., Hodžić, Dž., Prljača, M. (2011). *Vjeronauka 2 za srednje škole*, Sarajevo: El-Kalem.
 Jensen, E. (2003), *Super nastava, nastavne*

strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje, Zagreb: Educa.
 Korkut, B. (1412. h), *Kur'an s prevodom*, Medina: Ministarstvo za hadž i vakuf Saudijske Arabije.
 Slatina, M. (1998), *Nastavni metod*, Sarajevo: Filozofski fakultet.
Zadnji otkucaji srca, [Internet] <raspoloživo

na: <https://www.youtube.com/watch?v=qFTGgLFD-7o>>, [Pristupljeno 07.01.2015.]
 Dursun, H. (2010), *Ismi Nur Efendim*, turska ilahija, [Internet], <raspoloživo na: <http://www.youtube.com/watch?v=0rXJviyn1Vw>>, [Pristupljeno 07.01.2015.]

الموجز

حياة منسجمة مع الدين

تحضير حصة تدريسية لمعالجة مضمون جديد في مادة التربية الإسلامية

حكمت هيكييتش

يقدم هذا العمل تحضيراً لحصة تدريسية تعالج مضموناً جديداً في مادة التربية الإسلامية للمرحلة الثانوية. ويشمل التحضير معلومات عن أشكال العمل وطرق التدريس وسائله والتقنيات المساعدة والاختلاط بين المواد، إضافة إلى أهداف ووظائف هذه الوحدة التدريسية. كما تم تقديم الصيغة العامة والجزئية للحصة التدريسية مع الإرشادات المفصلة لتنفيذها، مع المرفقات.

الكلمات الرئيسية: الحياة والدين، التحضير التدريسي، معالجة مضمون تدريسي جديد.

Summary

LIFE CONCEIVED BY FAITH CLASS
PREPARATION FOR TEACHING THE UNIT
OF NEW CONTENT OF THE ISLAMIC
RELIGIOUS STUDIES CLASS

Hikmet Hekić

This article presents class preparation for teaching a new content of the Islamic religious studies class for high schools. The class preparation contains information about the forms of work, teaching methods, teaching tools, technical tools, curricular correlation, aims and tasks of this teaching unit. Macro-articulation and micro-articulation of the teaching unit is also presented here with detailed instructions for its realization and attachments.

Key words: preparation for the teaching unit, Islamic religious education, new teaching content, life and faith